1954 1960 1970 2011

ALSAC- ISITMA KLİMA HAVALANDIRMA CİHAZLARI İMALAT MÜESSESESİ

1960'ların sonuna doğru Alarko tam bir sanayi şirketi olmuştu. Önemli endüstriyel hava koşullandırma cihazları ile endüstri ve büyük ticari binalara yönelik ısıtma sistem cihazları üretiliyordu.

1960'lı yılların sonlarında Alarko, kısa süre içinde bir üretim üssüne dönüşen Alsac Fabrikası'nda endüstri için vantilatörler, klima santralleri, soğutma kuleleri, su soğutucular gibi ağır cihazlar üretiyordu. Alsac, "ısıtma, klima, havalandırma cihazları imalat müessesesi" olarak tanımlanıyordu.

Alsac'da üretilen cihazların bazılarında yabancı lisans anlaşması vardı. Bazıları ise, o yıllarda genellikle uygulandığı gibi, yabancı bir cihaz örnek alınıyor. Cihaz dağıtılıyor ve tüm parçaların teknik resimleri çiziliyor, sonra örnek cihaz üretiliyordu. Cihaz çalıştırılıyor, aksaklıklar varsa düzeltilmeye çalışılıyordu. Bu uygulama, döviz bulunamaması ve dışardan ithalat yapılamaması nedeniyle devlet tarafından da destekleniyor, hatta teşvik de ediliyordu. O kadar ki Karayolları Genel Müdürlüğü Ankara Akköprü'deki merkez atölyelerinde grayder, titreşimli silindir gibi ağır iş makinalarının teknik resimlerini hazırlamış, makinalar Makina Kimya Tesisleri'nde üretilmişti.

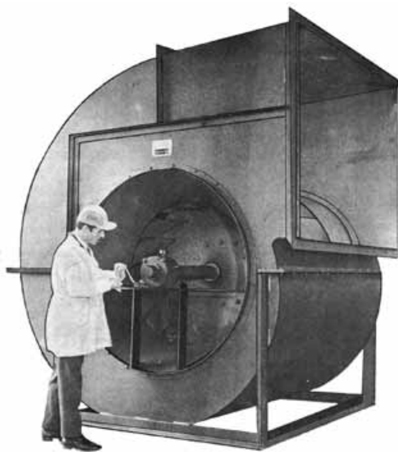
Alarko'nun ürettiği ağırlıklı olarak sac işçiliği gerektiren cihazlar uygun koşullarda fabrikada dış ortamda, kışın ise fabrikanın içinde işleniyordu. O dönemde CNC (Computer Numerical Control) teknolojisi henüz olmadığı için tüm sac kesme, kaynak taşlama vb gibi işler elle yapılıyordu. Bu nedenle ağır cihazların üretimi zordu ve zaman alıyordu. Cihaz parçalarının hassas torna, freze işlemleri dışardaki atölyelerde yaptırılıyordu.

O yıllarda hava koşullandırma ve ısıtma alanında kullanılan kompresör ve pompa gibi motorlu cihazlar henüz üretilmiyordu. Bu nedenle bu cihazlar dışarıdan getirtiliyordu. Elektrik motorları Türkiye'de üretilmeye başlanmıştı. Bazı cihazlarda bu motorlar kullanılıyordu. Lisanslı üretimlerde kompresör, pompa ve diğer motorlar ana firmadan getirtiliyor, Türkiye'de gövde vb gibi daha çok sac ve döküm işçiliği gerektiren parçalar yapılıyordu. Bu üretim şekli "montaj sanayisi" olarak adlandırılıyordu. Bazı çevreler tarafından "Türkiye'nin gerçek anlamda ve ağır sanayi olarak gelişmesini engellediği" gerekçesiyle eleştirilse de, o günün koşullarının zorladığı bu üretim şekli genel olarak dünyada ve Türkiye'de bir yönüyle gelişmiş ülkelere karşı teknolojik bir bağımlılık yaratsa da sınırlı ekonomik ve teknolojik olanaklar içinde sanayi üretiminin yaygınlaşması ve gelişmesini sağladığı söylenebilir. Gelişmiş ülkelerden alınan "pahalı" teknoloji, ülkelerin "ucuz" iş gücü ile birlikte üretim yapabilme koşullarını ortaya çıkarıyordu.

Ancak 1970'li yıllarda ekonomik koşulların biraz değişmesi, oluşan teknolojik bilgi ve üretim yeteneği Alarko'yu Alamsac gibi ağır makina ve donanım fabrikası kurmaya yönlendirecekti.

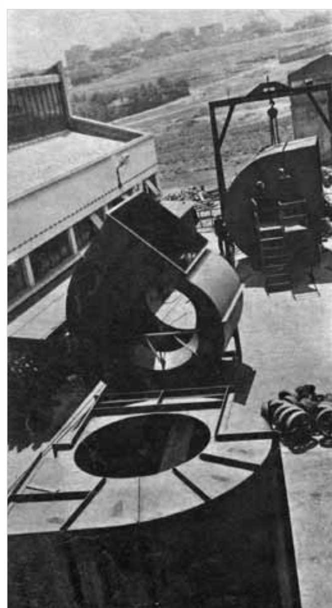
Bu sürecin daha iyi anlaşılması için bu sayımızda 1960'ların sonlarında Alsac Fabrikası'nda üretilen en önemli cihazlardan bazıları ve üretim koşulları hakkında bilgiler vereceğiz.

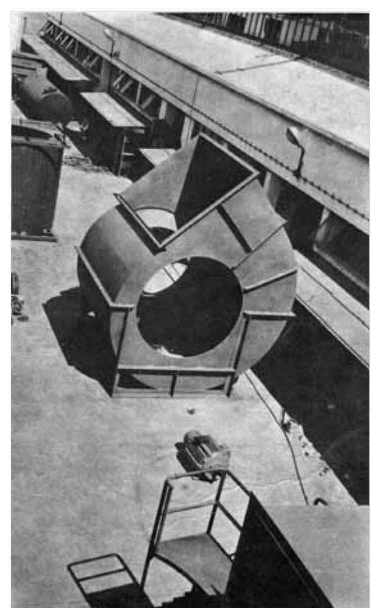

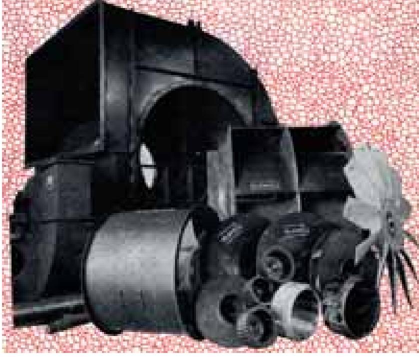
1967-1968 Alarko'nun ürettiği ilk tek ve çift emişli endüstriyel fanlar "Klima ve havalandırma santral ve tesisleri muhtelif proseslerde gaz nakli için" açıklamasıyla sunuluyordu.

Yüksekliği 3,5-4 metreyi genişliği 2 metreyi bulan vantilatörlerin gövde sac aksamı fabrikada açık alanda seyyar "jeraskal" kullanılarak, elle kaynak yapılarak birleştiriliyordu (üstte). Gövdeye, ayrı olarak imal edilen santrifüj fan ve mil yerleştiriliyordu (üstte solda).

1969- Alarko 1969 yılında santrifüj fanlara aksiyal fan serisini de ekledi (altta). Tek emişli fan serisini yüksek basınçlı (yanda) orta basınçlı (altta sağda) serilerle çeşitlendirdi. 1970'lerin başında Alarko çok geniş kapasite aralığında değişik fan üretebiliyordu (en altta). Santrifüj fanlara Türbovent serisi eklenirken, F serisi fanlarda ilk FLM modeline altı yeni model eklenmişti. Aksiyal fanların yanı sıra çatı fanları ve özel A Körük ve spiroflow fanları da üretiliyordu.

